

Psychosociální podpora a aspekty zásahu u hromadného neštěstí

**Nehoda vlaku EuroCity 108
Studénka 08/08/2008**

© Kriminalistický ústav Praha

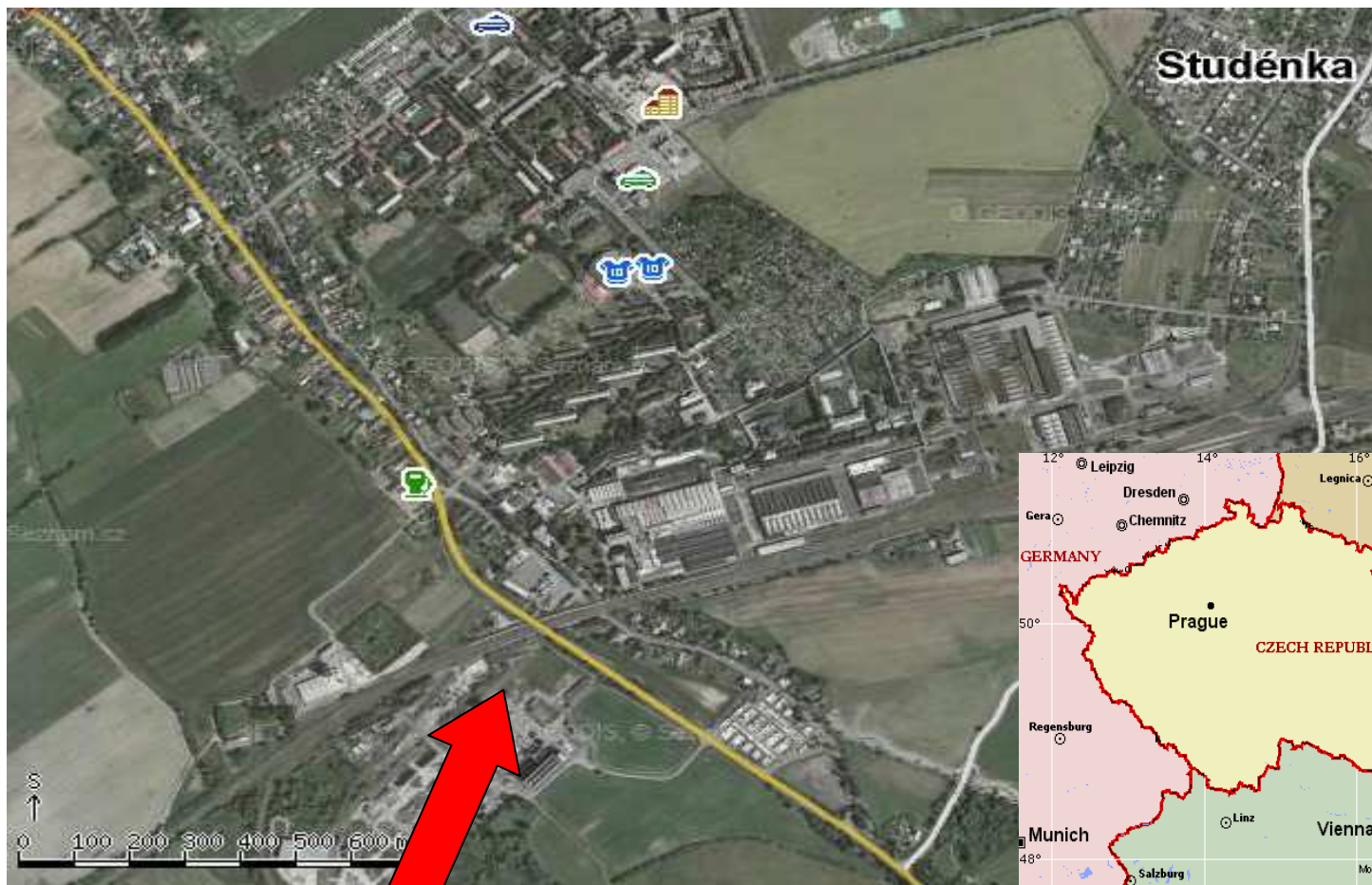

Štěpán Vymětal

MINISTRY OF THE INTERIOR
OF THE CZECH REPUBLIC

Místo neštěstí:

Studénka, Moravskoslezský kraj

II. Situace & následky

**Mezinárodní expres EuroCity 108 (Krakov-Praha)
narazil do mostní konstrukce, která se před něj zřítila.**

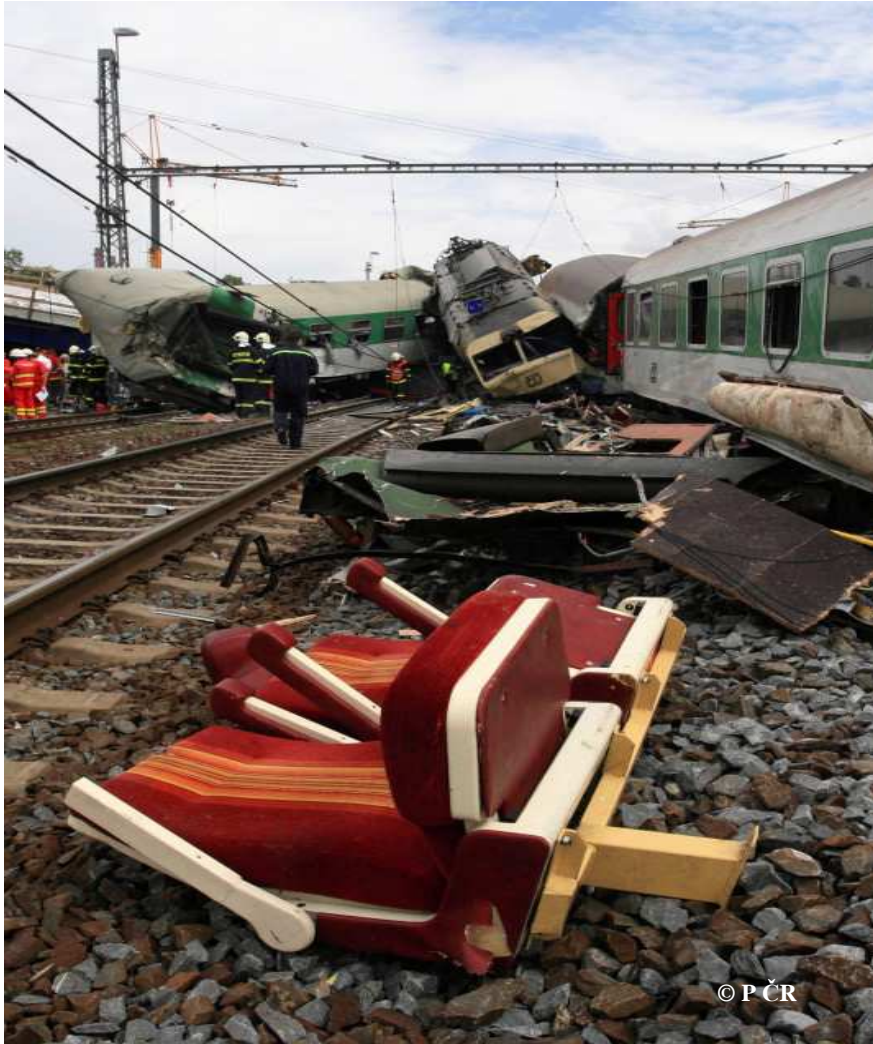

Náraz: 8 vteřin po kolapsu mostu

Strojvůdce si všiml pohybu mostu a stačil snížit rychlost vlaku ze 134 na 90km/h.

MINISTRY OF THE INTERIOR
OF THE CZECH REPUBLIC

MINISTRY OF THE INTERIOR
OF THE CZECH REPUBLIC

- 10 vagónů (první 4 těžce poničeny)
- 420 cestujících
- Rychlost v moment nárazu: 90km/h.
- Čas: 08/08/2008 v 10:30 hod.

III. Lidé a zranění

Profil cestujících:

- **300 Čechů, 90 Poláků, 30 jiných cizinců** (Slovensko, Ukrajina, Francie, Portugalsko, USA, Hongkong aj.).
- **Zejména mladí lidé** cestující do Prahy na koncert Iron Maiden.

Následky:

- **8 úmrtí**
- **70 zranění** (37 těžkých a středně těžkých, 35 lehčích)
- **342 fyzicky nezraněno**
- **Typy zranění:** zlomeniny, pohmožděniny, řezné a bodné rány, otřes mozku, vnitřní zranění, zranění mozku, amputace.

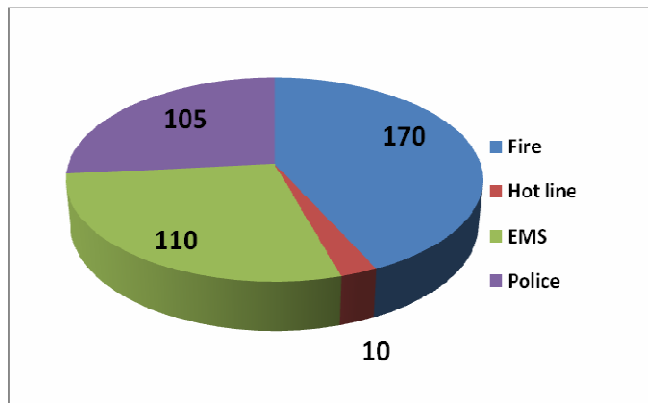

Žádná panika mezi cestujícími, lidé si navzájem pomáhali!

IV. Záchranná operace

- **Okamžitá reakce:** kolemjdoucí, nezranění/lehce zranění cestující, personál nedalekého zdravotního střediska.
- **Čas příjezdu prvních profesionálních záchranářů:** 7 min. po nárazu.
- **Čas pro vyproštění všech živých, základní první pomoc a transport na místo triage:** 66 min (75 min. od nárazu).
- Zranění byli transportováni do **9 nemocnic během 2 hodin** od nehody. Poslední mrtvé tělo bylo vyproštěno 8 hodin po nehodě.
- **Počet profesionálních záchranářů zasahujících v urgentní fázi: 395**
- **Počet dalšího personálu a pomáhajících občanů zahrnutých do likvidačních prací: 150**

Média na místě

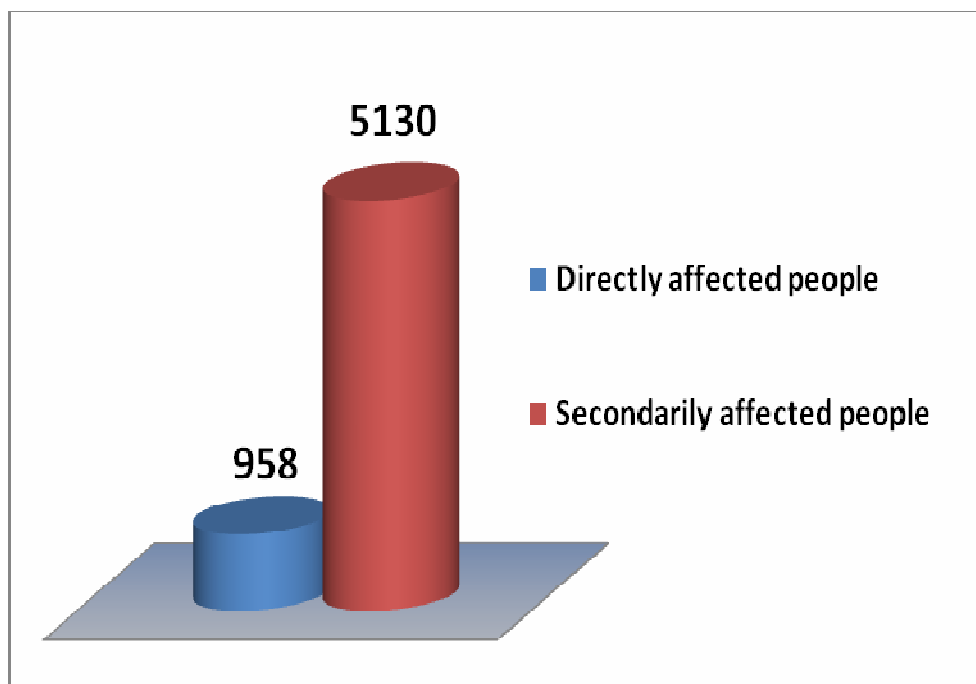
- 9 TV štábů
- Mnoho lidí z tisku a radií (českých i zahraničních společností)
- TV vrtulníky a bezpilotní modely

= Velká zátěž pro zasahující!

V. Zasažení lidí

- **Psychosociálně zasažení lidé:** zranění a nezranění cestující, pozůstalí, personál vlaku, profesionální záchranáři, přihlížející, novináři, krizový management, místní komunita, pracovníci Českých drah.
- Odhad počtu lidí s psychosociálními potřebami, které souvisí s neštěstím: 6,000+.

Přímo zasažení (958)

= všichni cestující, pozůstalí, záchranáři, očití svědci, pomáhající.

Sekundárně zasažení (5,130)

= osoby blízké přímo zasažených

VI. Psychosociální potřeby

Různé specifické psychosociální potřeby:

- **Krátkodobé** (0-3 dny): bezpečí, evakuace, ošetření, informace, psychologická první pomoc, saturace základních tělesných potřeb, komunikace s rodinami, asistence při identifikaci obětí, asistence při získávání informací od lidí.
- **Střednědobé** (4 dny-6 týdnů): informace, podpora v nemocnicích, podpora zasahujících, praktické a materiální potřeby, potřeby ve vztahu k pietě, pohřbu a truchlení, ekumenická bohoslužba, vzpomínková setkání, psychologická léčba, právní a pojišťovací služby, podpora komunity.
- **Dlouhodobé** (6 týdnů – 12 měsíců a víc): informace, podpora truchlení, podpora práv, psychologická léčba (v některých případech), právní služby, vzpomínkové akce k uctění památky, podpora komunity.

VII. Poskytovatelé psychosociální péče

1. Krátkodobá:

a) Specializované psychologické služby:

PČR, HZS, ZZS, ČD

b) Centrum tísňového volání Ostrava

c) Krizové centrum Ostrava

d) regionální Červený kříž

2. Střednědobá:

a) Krizové centrum Ostrava

b) NNOs

c) město Studénka

d) Místní církve+místní komunita

e) ČD...

3. Dlouhodobá:

a) NNOs (České sdružení obětí dopravních nehod, Psychosociální intervenční tým ČR, ADRA, Rafea, Charita...)

b) ČD

c) Dopravní vzdělávací institut

d) Česká federace strojířů

e) dobrovolníci, komunita

VIII. Psychosociální postoje

Všechny reakce lidí během a po mimořádné události jsou normálními reakcemi člověka na nenormální situaci!

Vyhnout se psycho-symptomatizaci lidí!

- **Důraz na zapojení komunity do řešení následků neštěstí.**
- **Důraz na přirozené schopnosti člověka překonávat katastrofy
= individuální a komunitní odolnost a coping**

Psychosociální podpora v urgentní fázi

- Podpora záchranářů na místě
- Telefonické linky (sběr dat, krizová intervence)
- Krizová informační centra
- Psychosociální asistence při sdělování špatných zpráv a při procesu DVI
- Poskytování informací médiím
- Psychosociální asistence v nemocnicích

© P ČR

1 týden poté

střednědobá psychosociální podpora

- Skupinová zakončovací setkání se záchranáři
- Zformoval se 1 mezioborový psychosociální tým
- Poděkování zasahujícím od nadřízených a politiků
- Ekumenická bohoslužba v kostele ve Studénce
- Psychosociální informace skrze média

Vážení spoluobčané,
tři měsíce po tragickém neštěstí ve Studénce v sobotu 8. listopadu 2008

se uskuteční
vzpomínkové setkání

Zastavení naděje

určené všem, které událost zasáhla, kterých se dotkla.

V 10:00 hodin
se sejdem před budovou Městského úřadu Studénka. Od Městského úřadu půjdeme na pietní místo, kde budeme mít příležitost zastavit se a pomodlit a možnost připomenout si památku zemřelých, situaci zraněných a jejich rodin, statečnost pomáhajících, a vnitřní solidaritu nás všech. Společně zde pak položíme svíčky.

Od 12.00 hodin
proběhne v prostorách Městského úřadu rozprava *Zásah shůry: co člověk na to?* kterou povede PhDr. Bohumila Baštecká.

Vzpomínkové setkání může přispět k vyrovnávání se s těžkými událostmi, které vešly do našich životů, a k hledání odvahy jim společně čelit.

Kontakty na organizátory:
Krizové centrum Ostrava,
Mgr. Petra Dášková,
tel.: +420 596 110 882

Setkání ve Studénce se koná v rámci vzpomínkového dne a řetězce za obětí dopravních nehod *Spojení osudem: ani v neštěstí nejsme sami* a je jeho hlavní akcí.

Leták Zastavení naděje

3 měsíce poté

dlouhodobá psychosociální podpora

- Vzpomínkové dopisy
- Vzpomínkové setkání ve Studénce
- Vzpomínkový řetěz (stejný vlak EC z Krakova do Prahy, převoz symbolického světla, setkání na stanicích, informace ve vlaku)
- Vztahy s médii – informace do veřejnosti
- Mezinárodní spolupráce (Polsko)
- Pozvání polských cestujících a pozůstalých
- Letáky
- Podpora rituálů (převoz světla ve vlaku, svíčky, načasování akce...)

Později:

- Práce na památníku (realizace po 6 měsících)
- Participace zasažených občanů!
- Široká proaktivní kooperace s médii

Vzpomínkové setkání Studénka 08/11/2008

© MF DNES

Vzpomínkové setkání Praha 08/11/2008

© Vymětal

MINISTRY OF THE INTERIOR
OF THE CZECH REPUBLIC

1 rok poté 08/08/2009

PIT **KCO**
Křivkové Centrum
Ostrava

*"Takový je svět! Musí se změnit, že například někdo,
Ade jako zvířetie jako ovce, a často mnozí to, jako
se neprošel světem!"*
Lk. C. 12:24, 25. srpna 1988

Vážení spoluobčané,
rok po tragickém neštěstí ve Studénce
se uskuteční
setkání pro všechny,
kteří se chtějí zastavit

Comenius
2009
rok poté

zahrada hotýlku Antler
Butovická 348, Studénka

v sobotu
8. srpna 2009
v 10 hodin

Zvou Vás:

Mgr. Petra Dášková
Křivkové centrum Ostrava, o.s.
Tel: 739 682 314

paní Naďa Tomčíková
Přísný účastník nehody
Tel: 723 432 772

- Vzpomínkové setkání ve Studénce
- Participace PIT, KCO, zasažených (cestujících z vlaku, občané Studénky)
- Rituály (symbolika – čas, houkání EC, pietní připomenutí, poděkování...)
- Sdílení zkušeností

IX. Dobrá praxe

*Výzkum OPS OPe MV následoval 2 týdny po události
(dotazníkové šetření a analýza dokumentů) – detailní výsledky viz www.mvcr.cz*

- **Integrovaný záchranný systém!**
(Záchranáři byli hrdí na fungování IZS, vnímali a hodnotili kooperaci mezi HZS, PČR a ZZS jako výbornou).
- **Společné velení zásahu IZS!**
- **Využití psychologů IZS se specializací na katastrofy a trauma!** (urgentní fáze)
- **Centrum tísňového volání – spolupráce s NNO a interventy PČR.**
- **Psychologická asistence na telefonických linkách a během procesu identifikace obětí.**
- **Centrální koordinace psychosociální pomoci.** (urgentní fáze)
- **Integrované simulační cvičení zahrnující psychologické služby** bylo důležité
- **Cestující nebyli v panice, pomáhali si navzájem, pomáhali ZZS!**
- **Psychosociální podpora záchranářů jako prevence.**
- **Výzkum krátce po události je produktivní** (ochota respondentů, ventilování zkušenosti).
- **Integrace dobrovolníků z místní komunity, společností, přeživších, pozůstalých a médií** do středně a dlouhodobé psychosociální podpory!
- **Oficiální vyjádření uznání, poděkování a uzavření** pomáhá zasahujícím!
- **Mezinárodní, národní a regionální vzpomínková setkání** a další psychosociální aktivity!
- **Psychosociální analýza pro krizové řízení** (v průběhu operací)!

X. Doporučení

- **Organizovat integrovaná cvičení** zahrnující PČR, HZS, ZZS, NNO, místní samosprávu aj. subjekty.
- Využívat více **potenciál přeživších a přihlížejících**.
- Psychosociální intervence více **zaměřovat interkulturně** (jazyky!).
- Je třeba **podpora (postupy pro dekontaminaci stresu) pro všechny typy zasahujících**.
- Je potřeba **supervize a podpora pro psychosociální pracovníky**, stejně jako **oficiální zakončení akce**.
- Je třeba **dobře organizovaná dlouhodobá psychosociální podpora s jedním centrálním koordinátorem**.
- **Více zahrnovat komunitu** ve středně a dlouhodobých psychosociálních aktivitách.
- **Budovat partnerské vztahy s médii** (poskytovat informace proaktivně...).
- **Zajistit základní potřeby všech zasahujících na místě** (voda, jídlo, toaleta...).
- **Uzavření letového prostoru nad místem události** (vrtulníky a bezpilotní prostředky médií).
- **Adekvátní osobní vybavení pro ZZS a PČR** pro práci v místě neštěstí (baterky, přilby, pláštěnky, repelenty).
- **Zlepšit materiální vybavení PČR a ZZS** pro zásah při MCI (komunikační prostředky, prostředky k zakrytí ostatků a ochraně věcí cestujících před deštěm, stany pro odpočinek...).
- Tvorba **specifických webových stránek**.

Poděkování lidem z IZS!

Děkuji za Vaši pozornost!

vym@mvcvcr.cz